

4458 Sayılı GÜMRÜK KANUNU CEZALAR REHBERİ

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. VERGİ KAYBINA SEBEP OLAN CEZALAR (G.K. MADDE 234-238).....	4
G.K. Madde 234 – Vergi Kaybına Sebep Olan Cezalar	4
G.K. Madde 235 – Yasaklanmış/İzne Tabi Eşya ve Yolcu Beraberindeki Eşya.....	5
G.K. Madde 236 – Antrepo ve Geçici Depolama Aykırılıkları	7
G.K. Madde 237 – Özet Beyan Eksiklik/Fazlalıkları	8
G.K. Madde 238 – Rejim İhlalleri.....	9
3. USULSÜZLÜK CEZALARI (MADDE 239, 241)	10
4. İTİRAZ.....	13
5. ZİMNİ RED.....	14
6. UZLAŞMA	14

Bu rehberde yer alan tutar ve süreler bakımından güncel mevzuatın ayrıca kontrol edilmesi önerilir.

Bu rehber, 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile ilgili diğer kanun ve yönetmelikler çerçevesinde uygulanan idari yaptırımları, vergi kaybına yol açan cezaları ve usulsüzlükleri kapsamlı bir şekilde ele almaktadır.

Rehberde, gümrük işlemlerindeki beyan farklılıklarına uygulanan üç kat para cezası gibi yaptırımların yanı sıra, yükümlülerin hatalarını kendiliğinden bildirmesi halinde uygulanan indirimli cezalar, tebliğ edilen kararlara karşı itiraz süreci ve uzlaşma komisyonlarının çalışma esasları açıklanmaktadır.

Kaynaklar

- Gümrük Kanunu
- Tebligat Kanunu
- 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu
- Gümrük Yönetmeliği
- Gümrük Uzlaşma Yönetmeliği
- Anayasa Mahkemesinin 26/3/2026 tarihli, E.2025/269, K.2026/72 sayılı Kararı

Bu yönüyle rehber, gümrük mevzuatındaki ceza sistematüğini ve yükümlülerin başvurabileceği yasal yolları özetleyen pratik bir kaynak niteliğindedir.

Rehber İçeriği

- Vergi Kaybına Sebep Olan Cezalar
- Usulsüzlük Cezaları
- Kendini İhbar
- İtiraz
- Zimni Red
- Uzlaşma

VERGİ KAYBINA SEBEP OLAN CEZALAR (G.K. MADDE 234-238)**Gümrük Kanunu'nun 234. Maddesi**

Beyan edilen bilgiler ile gümrük idaresinin tespitleri arasındaki farklardan doğan vergi kaybı cezalarını düzenler.

234. maddeye ilişkin başlıklar:

(234/1) Vergi Kaybına Sebep Olan Cezalar

Bu hüküm, Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi ve Kısmi Muafiyetli Geçici İthalat gibi vergilerin doğrudan ödendiği durumları kapsar.

- **Tarife ve Ölçü Farklılığı (1-a):** Gümrük tarifesini oluşturan unsurlarda veya vergilendirmeye esas ölçülerde (sayı, ağırlık vb.) bir aykırılık varsa ve beyan ile gümrük idaresince yapılan tespit sonucunda hesaplanan ithalat vergileri arasındaki fark %5'i aşıyorsa, ithalat vergilerinden ayrı olarak vergi farkının 3 katı para cezası uygulanır.
- **Kıymet Noksanlılığı (1-b):** Eşyanın beyan edilen kıymetinin noksan bulunması durumunda, noksanlığa ait vergilerden başka vergi farkının 3 katı para cezası tahsil edilir.
- **Düşük Oranlı Ceza (1-c):** Satış birimine göre miktar farkı %5'i geçmiyorsa veya kıymet beyanı maddi bir hesap hatasından kaynaklanıyorsa, ithalat vergilerinden ayrı olarak, ceza vergi farkının yarısı (%50) tutarındadır.

(234/2) Dahilde İşleme Rejimi, Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi, Tam Muafiyet Suretiyle Geçici İthalat

Dahilde İşleme, Gümrük Kontrolü Altında İşleme ve Tam Muafiyetli Geçici İthalat gibi rejimlerde uygulanır.

- **Hüküm:** Bu rejimlerde teminat yatırılmak suretiyle gümrük işlemleri tamamlanır. Yukarıdaki aykırılıklar (tarife, kıymet, miktar) bu rejimlerde tespit edilirse, ceza doğrudan vergi farkının yarısı (%50) olarak uygulanır.

(234/3) Kendini İhbar ve Cezai İndirim

Yükümlünün hatasını idare tespit etmeden önce bildirmesi durumundaki uygulamadır.

- **İndirim Oranı:** Bildirim gümrük idaresince tespit edilmeden önce yapılırsa, asıl cezalar yüzde on (%10) nispetinde uygulanır.
- **Ceza Oranı:** Maddede öngörülen asıl cezalar (3 kat veya yarısı gibi) yüzde on (%10) nispetinde uygulanır. Bu durum, asıl cezadan %90 oranında bir indirim yapıldığı anlamına gelir.

KENDİNİ İHBAR – YYS / OKSB İLİŞKİSİ

Kendini ihbar kapsamında sonuçlanan cezai işlemler, YYS ve OKSB kriterleri kapsamında değerlendirilmediğinden YYS veya OKSB sahipleri açısından kendini ihbar uygulaması önem arz etmektedir.

(234/4-5) İstisnai Durumlar ve Muafiyetler

- **Kamu İdareleri:** Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine (5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu 1 Sayılı Cetvel) bu maddedeki ağır oransal cezalar uygulanmaz, bunun yerine sadece 241/1 usulsüzlük cezası verilir.
- Kamu idarelerinin hangi kurumları kapsadığı, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilmiştir.
- **Telafi Edici Vergi - TEV:** DİİB kapsamında TEV'in süresinde ödenmemesi durumunda, vergi ve faizin yanı sıra verginin 1/4'ü oranında ceza uygulanır. İdare tespitinden önce bildirilirse ceza uygulanmaz.
- Telafi edici vergi yükümlülüğü ihracat beyannamesinin tescil tarihinde doğmakla birlikte, telafi edici vergi bir ithalat vergisi niteliğindedir.

Genel Uygulama Esasları

- **Zamanaşımı:** Vergi alacağına bağlı bu cezaların zamanaşımı süresi, verginin zamanaşımı olan 3 yıldır. (GK-197)
- **Alt Sınır:** Maddenin ilk üç fıkrasına göre verilen cezalar, 241/1 usulsüzlük cezası miktarından (2026 yılı için 1.494,00 TL) az olamaz.
- **Yanlış İzahat İstisnası:** Gümrük idaresi tarafından yükümlüye yazı ile yanlış bilgi/izahat verilmişse, bu hata nedeniyle idari para cezası ve faiz uygulanmaz (GK-231)

Gümrük Kanunu'nun 235. Maddesi

İthal veya ihracı yasaklanmış/izne tabi eşyalar ile yolcu beraberindeki eşyalara ilişkin aykırılıklarda uygulanacak cezai yaptırımları düzenler.

235. maddeye ilişkin tanım:

Gümrüklenmiş Değer: Uluslararası kıymet sözleşmesine göre belirlenecek; ithal eşyası için eşyanın CIF kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ihraç eşyası için FOB kıymeti ile gümrük vergileri toplamını, ifade eder.

235. maddeye ilişkin başlıklar:**(235/1) İthalat Rejimine İlişkin Aykırılıklar**

İthalat aşamasında eşyanın beyan edilenin dışında bir niteliğe sahip olması durumunda aşağıdaki cezalar uygulanır:

- **(235/1-a) İthal Yasak Eşya:** Eşyanın genel düzenleyici idari işlemlerle ithalinin yasak olduğunun tespiti halinde, varsa fark vergilerin yanı sıra gümrüklenmiş değer 4 katı idari para cezası verilir. Söz konusu eşya için mahrece iade, üçüncü ülkeye transit, imha veya gümrüğe terk işlemi yapılmalıdır.
- **(235/1-b) Atık ve Değersiz Maddeler:** Eğer bu yasaklı eşya atık veya değersiz madde ise; dökme eşyada ton başına 30.000 TL, ambalajlı eşyada kap başına 600 TL ceza kesilir ve eşya yurt dışı edilir.
- **(235/1-c) İzne Tabi Eşya (Lisans/İzin Eksikliği):** Eşyanın ithalinin belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan lisans, izin, uygunluk beyanı veya bu belgeler yerine geçen bilgiye bağlı olmasına rağmen, belge alınmadığı veya belge/bilgiye tabi değilmiş gibi beyan edildiği hallerde varsa fark vergilerin yanı sıra gümrüklenmiş değer 2 katı ceza uygulanır. Söz konusu eşya için mahrece iade, üçüncü ülkeye transit, imha veya gümrüğe terk işlemi yapılmalıdır.
- **(235/1-d) Atık ve Değersiz Maddeler:** Bir üst maddede bulunan eşyaların değersiz eşya veya atık olması halinde, dökme eşya için ton başına 8.000 TL, ambalajlı eşya için kap başına 200 TL ceza uygulanır ve eşya yurt dışı edilir.

- **(235/1-e) Sonradan İzin Alınması:** Bakanlıkça belirlenen sürede ilgili kurumdan uygunluk belgesi alınırsa, yukarıda belirtilen cezalar yerine sadece 241/1 usulsüzlük cezası uygulanır.

(235/2) İhracat Rejimine İlişkin Aykırılıklar

İhracat işlemlerinde aykırılık tespiti durumunda yaptırımlar, ithalat işlemlerine göre daha düşüktür:

- **(235/2-a) İhracı Yasak Eşya:** Genel düzenleyici idari işlemlerle ihracı yasaklanmış bir eşyanın beyan edilip, Gümrük İdaresi tarafından tespit edilmesi durumunda, gümrüklenmiş değer 2 katı para cezası verilir.
- **(235/2-b) İhracı İzne Tabi Eşya:** İhracı belli kuruluşların vereceği ve gümrük idaresine ibrazı veya beyanı zorunlu olan gerekli izin, lisans, uygunluk belgesi alınmadan beyan yapılmışsa veya eşya belge veya bilgiye tabi değilmiş ya da belge veya bilgi alınmış gibi beyanda bulunulmuşsa, gümrüklenmiş değer 1/10 oranında ceza uygulanır.
- **(235/2-c) Sonradan İzin Alınması:** Belirlenen sürede uygunluk belgesi sunulursa, sadece 241/1 usulsüzlük cezası uygulanır.

(235/3) Yolcu Beraberi Eşyalar

Yolcuların hediye veya kişisel eşya kapsamı dışında kalan ve beyan etmedikleri eşyalar için süreç şöyledir:

- Beyana aykırı çıkan eşyanın gümrük vergileri 2 kat olarak tahsil edilir ve eşya sahibine verilir.
- Bu vergiler ödenmezse eşya gümrüğe terk edilmiş sayılır.

(235/5) Transit Rejiminde Aykırılıklar

235. maddeye ilişkin tanım:

Belirgin Farklı Cinsteki Eşya: Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen ve varış gümrük idaresine karayolu ile sevk edilmek üzere transit rejimine konu edilen serbest dolaşımda olmayan eşyanın, giriş gümrük idaresinde yapılan kontrol veya muayene sonucunda, beyan edilenden belirgin bir şekilde farklı cinsteki olduğunun tahlil, teknik inceleme ve araştırmaya gerek olmaksızın tespiti yapılabilen eşyadır.

Transit geçişlerde (karayolu) beyana göre tespit edilen farklılıklarda aşağıdaki kurallar işler:

Belirgin Farklı Cinsteki Eşya:

- **(235/5-a) Vergi farkı doğuyorsa:** Farklı çıkan eşyanın gümrük vergilerinin 2 katı ceza uygulanır.
- **(235/5-b) İzin/Lisans farkı doğuyorsa:** Farklı çıkan eşyanın gümrüklenmiş değerinin 2 katı ceza uygulanır.
- 235/5-a ve 235/5-b bentleri kapsamındaki para cezası uygulaması, Türkiye Gümrük Bölgesine giriş noktasındaki gümrük idarelerince yapılan tespitlere ilişkindir.
- **(235/5-c) Eksiklik (Noksanlık):** Eksik çıkan eşyanın vergilerinin yanı sıra bu vergilerin 2 katı ceza uygulanır.
 - Bu hüküm, transit beyannamesi kapsamı eşyada özet beyan eksiklik takibine benzer şekilde noksanlık takibini de düzenlemektedir.
- **(235/5-d) Fazlalık:** Fazla çıkan eşyanın vergileri kadar ceza uygulanır ve eşya tasfiye edilir.
 - Bu hüküm, transit beyannamesi kapsamı eşyada özet beyan fazlalık takibine benzer şekilde fazlalık takibini de düzenlemektedir.

(235/6) Kendini İhbar (Bildirim) İndirimi

Eğer yukarıdaki aykırılıklar (ihracat veya ithalat yasak/izin ihlalleri) gümrük idaresi tarafından tespit edilmeden önce beyan sahibi tarafından kendiliğinden bildirilirse;

- Hesaplanan para cezaları yüzde on (%10) nispetinde uygulanır. Bu, yükümlü için %90 oranında bir indirim avantajı sağlar.

UZLAŞMA – KENDİNİ İHBAR İLİŞKİSİ

Gümrük Kanunu'nun 234. maddesinin 1 ve 2. fıkraları ile 235. maddesinin 1 ve 2. fıkraları kapsamındaki aykırılıkların gümrük idaresince tespitinden önce kendiliğinden bildirilmesi halinde, ilgili cezalar Kanunda öngörülen indirimli oran üzerinden uygulanabilir. Bu kapsamda tebliğ edilen ve uzlaşma kapsamına giren cezalar için ayrıca uzlaşma yoluna başvurulması mümkündür.

Önemli Şart: Tüm bu indirimlerin uygulanabilmesi için bildirimin mutlaka gümrük idaresi durumu tespit etmeden önce yapılmış olması şarttır.

Gümrük Kanunu'nun 236. Maddesi

Gümrük antrepoları, geçici depolama yerleri ve gümrüksüz satış mağazalarında bulunan eşyaya ilişkin aykırılıkları düzenleyen temel hükümdür.

236. maddeye ilişkin başlıklar:

(236/1) Antrepodan İzinsiz Eşya Çıkarma ve Noksanlık

Bu hüküm, gümrük gözetimi altındaki eşyanın izinsiz bir şekilde sisteme veya fiziksel alana müdahale edilerek eksilmesi durumunu kapsar.

- İhlal Halleri:** Gümrük işlemlerine başlanmadan veya bitirilip izin alınmadan eşyanın antrepodan çıkarılması, değiştirilmesi veya sayım sonucunda kayıtlara göre noksan çıkması.
- Cezai Yaptırım:** Bu eşyanın gümrük vergilerinin tahsil edilmesinin yanı sıra, gümrüklenmiş değerinin iki katı tutarında idari para cezası verilir.
- Önemli Detay:** Eşya için teminat alınmış olması bu cezanın uygulanmasına engel teşkil etmez.

(236/2) Antrepoda Eşya Fazlalığı

Sayım sonucunda kayıtlara göre daha fazla eşya bulunması durumunda uygulanır.

- İşlem:** Fazla çıkan eşya doğrudan tasfiye hükümlerine tabi tutulur.
- Cezai Yaptırım:** Fazla çıkan eşyaya ait ithalat veya ihracat vergileri tutarı kadar para cezası alınır.

(236/4) Gümrüksüz Satış Mağazaları İhlalleri

Havalimanları veya gümrük kapılarındaki mağazalarda yapılan usulsüz satışları kapsar.

- İhlal Halleri:** Hak sahibi olmayan kişilere satış yapılması veya hak sahibi olsa bile belirlenen limitlerin üzerinde satış yapılması.
- Cezai Yaptırım:** Satışa konu olan veya limit üstü olan eşyaya ait ithalat vergilerinin tahsil edilmesinin yanı sıra, bu vergilerin üç katı tutarında para cezası uygulanır.

(236/5) Belirgin Şekilde Farklı Cinsten Eşya Tespiti

Antrepo beyannamesindeki eşya ile fiilen gelen eşyanın, laboratuvar tahliline gerek duyulmaksızın (gözle görülür şekilde) farklı olması durumudur.

- **Vergi Farkı Varsa (5-a):** Farklı çıkan eşyanın vergileri beyan edilenden fazlaysa, farklı çıkan eşyaya ilişkin gümrük vergilerinin iki katı para cezası verilir.
- **Lisans/İzin Farkı Varsa (5-b):** Farklı çıkan eşya; lisans, izin veya uygunluk belgesine tabi ise, bu eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı idari para cezası uygulanır.

Gümrük Kanunu'nun 237. Maddesi

Gümrük idaresine verilen özet beyanlardaki kayıtlı miktar ile fiili miktar arasındaki eksiklik ve fazlalıkları (Özet Beyan Eksiklik/Fazlalık Takibatı) düzenleyen temel maddedir.

237. maddeye ilişkin başlıklar:

(237/1) Özet Beyan Eksiklikleri (Noksanlık) ve Cezai Yaptırım

Özet beyanda kayıtlı miktara göre noksan çıkan kapların; yüklenmediği, yanlışlıkla başka yere çıkarıldığı, kaza veya çalınma sonucu yok olduğu gümrük idaresince belirlenen sürede kanıtlanamazsa şu üç kademeli ceza sistemi uygulanır:

- **Tarife Pozisyonuna Göre:** Noksan kaplara ait eşyanın gümrük tarife pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergileri kadar para cezası alınır.
- **En Yüksek Vergi Pozisyonuna Göre:** Eğer tarife pozisyonu tespit edilemiyorsa, eşyanın cinsine göre dahil olduğu faslın en yüksek vergiye tabi pozisyonu üzerinden hesaplama yapılır.

(237/2) Maktu Ceza (Usulsüzlük): Yukarıdaki iki yöntemle ceza belirlenemiyorsa, noksan çıkan her bir kap için Kanun'un 241/1 maddesindeki usulsüzlük cezası uygulanır. (2026 yılı için bu tutar 1.494,00 TL'dir).

(237/3) Özet Beyan Fazlalıkları ve Cezai Yaptırım

Özet beyandaki miktara göre fazla çıkan kapların, yanlışlıkla fazla yüklendiği belirlenen sürede kanıtlanamazsa şu işlemler yapılır:

- Söz konusu eşyaya el konularak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- Eşya tasfiye hükümlerine tabi tutulur. (Gümrük Kanunu 177 ila 180. madde hükümlerine göre)
- Eşyanın CIF kıymeti kadar idari para cezası tahsil edilir.

(237/4) Dökme Eşyalarda Takibat Yapılmayacak Oranlar

Dökme gelen eşyalarda, eşyanın tabiatından veya taşıma koşullarından kaynaklanabilecek küçük farklar için bir tolerans sınırı belirlenmiştir:

- **Genel Oran:** Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenen ve %3'ü aşmayan eksiklik ve fazlalıklar için takibat yapılmaz.
- **Doğalgaz Ürünleri:** Boru hatları ile taşınanlar hariç, doğalgaz ürünlerinde bu tolerans oranı %6 olarak uygulanır.

(237/6) Özet Beyan Verilmeksizin Eşya Getirilmesi

Türkiye Gümrük Bölgesi'ne giren bir taşıtta hiç özet beyan verilmeksizin eşya getirildiği veya eşyanın boşaltılmasına izin verilmesinden sonra gümrük idaresine bildirildiği ve bu eşyanın verilmiş olan özet beyanlardan biri ile ilişkili olmadığı tespit edilirse;

- Eşyanın yanlışlıkla yüklendiği kanıtlanamazsa eşyaya el konulur, tasfiye edilir ve eşyanın CIF kıymeti kadar para cezası kesilir.

Sorumlu Kişiler

- **Noksanlık ve Fazlalık Cezaları:** Temel olarak özet beyanı veren kişiden tahsil edilir.
- **Özet Beyansız Eşya Getirilmesi:** Bu durumda ceza, özet beyan vermekle yükümlü olan kişiden; bu kişi tespit edilemiyorsa eşyayı bölgeye getiren kişiden alınır.

Gümrük Kanunu'nun 238. Maddesi

Şartlı muafiyet kapsamında ithal edilen eşyaların (DİR, GKAIİR, GİR) rejim hükümlerine aykırı kullanılması veya süresinde yurt dışı edilmemesi gibi rejim ihlallerini düzenleyen temel cezai hükümdür.

238. maddeye ilişkin başlıklar:

Maddenin Kapsamı ve Temel Rejimler

Gümrük Kanunu 238, esas olarak şu üç rejimi ve bu rejimlere dair hükümlerin ihlalini hedefler:

- Dahilde İşleme Rejimi (DİR)
- Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi (GKAIİR)
- Geçici İthalat Rejimi (Tam Muafiyet) (GİR)

(238/1) Rejim İhlali Durumunda Uygulanan Cezalar

Rejim hükümlerinin ihlal edilmesi halinde, ihlalin türüne göre iki farklı ana yaptırım öngörülmüştür:

- **Genel Rejim İhlali (238/1-a):** Dahilde işleme, gümrük kontrolü altında işleme veya geçici ithalat rejimi hükümlerinin ihlali halinde, eşyanın gümrüklenmiş değerinin iki katı tutarında idari para cezası verilir. (Örneğin; ithal edilen hammaddenin izinsiz satılması veya süresinde ihraç edilmemesi).
- **Özel Kullanıma Mahsus Taşıtlar (238/1-b):** Tam muafiyetle geçici olarak ithal edilen kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtlarda rejim ihlali tespit edilirse, gümrük vergileri tutarının dörtte biri (%25) oranında ceza uygulanır.

Eşyanın Elinde Bulunması Durumu

Eşya gümrük gözetiminden mevzuata aykırı şekilde çıkarılmamışsa (yani hala firmanın elinde/deposunda ise), ceza miktarında değişikliğe gidilir:

- **Vergi + Faiz Uygulaması (238/1-c, d):** Eşyanın gümrük gözetiminden çıkarılmadığının tespiti halinde, gümrük vergilerinin yanı sıra, beyannamenin tescil tarihinden tespit tarihine kadar geçen süre için gecikme zammı oranında faizin toplamı kadar idari para cezası tahsil edilir.
- **60 Günlük Tamamlama Süresi (238/2):** Yukarıdaki durumda (1-c ve d bentleri), yükümlüye eşyayı gümrükçe onaylanmış bir işleme tabi tutması için 60 günlük süre verilir. Bu süre içinde işlemler tamamlanmazsa, ayrıca gümrük vergileri tutarında idari para cezası kesilir.

(238/3) Asgari Ceza Tutarı

1. Fıkra kapsamında verilecek olan cezalar için bir alt sınır belirlenmiştir:
2. Bu maddedeki cezalar, Gümrük Kanunu'nun 241. maddesinin altıncı fıkrasındaki miktardan (yani usulsüzlük cezasının 8 katından) az olamaz.

(238/4) Kamu İdareleri İçin İstisna

- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için 238. maddedeki ağır oransal cezalar uygulanmaz.
- Bu kurumlar için rejim ihlali durumunda sadece 241/1 usulsüzlük cezası uygulanır.

238. MADDE İLE 241. MADDE SÜRE İLİŞKİSİ

Gümrük Kanunu'nun 238. maddesinin değerlendirilmesinde rejimlerin süresi bakımından Gümrük Kanunu'nun 241. maddesinde yapılan atıflar bulunmaktadır. Vakalar değerlendirilirken mutlaka bu hususlar dikkate alınmalıdır.

USULSÜZLÜK CEZALARI (MADDE 239, 241)

Gümrük Kanunu'nun 239. Maddesi

"Usulsüzlüklere İlişkin Cezalar" başlığı altında yer alır ve özellikle vergiden muaf eşyalar ile gümrük vergisi ödenerek ihraç edilebilecek eşyaların usulsüz işlemlerini düzenler.

239. maddeye ilişkin başlıklar:

239/1: İthalat veya İhracat Vergilerinden Muaf Eşya

Bu fıkra, normal şartlarda gümrük vergilerinden muaf olan eşyaların, gümrük denetimi dışına çıkarılması durumundaki yaptırımları kapsar.

- **İhlal Halleri:**
 - Vergiden muaf eşyayı, belirlenen gümrük kapıları dışındaki yerlerden izinsiz ithal veya ihraç etmek ya da buna teşebbüs etmek.
 - Bu tür eşyayı gümrük işlemlerine tabi tutmaksızın yurda sokmak veya yurttan çıkarmak.
- **Cezai Yaptırımlar:**
 - İthalat Durumunda: Eşyanın CIF değerinin onda biri (1/10) oranında para cezası uygulanır.
 - İhracat Durumunda: Eşyanın FOB değerinin onda biri (1/10) oranında para cezası uygulanır.

239/2: Vergisi Ödenerek İhraç Edilebilen Eşya

Bu fıkra, ihracatı gümrük vergisi ödenmesine bağlı olan eşyaların, bu vergiler ödenmeden veya usulsüz şekilde ihraç edilmesi durumunu düzenler.

- **İhlal Halleri:**
 - Gümrük vergileri ödenerek ihraç edilebilen eşyayı, gümrük işlemlerine tabi tutmadan Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarmak.
 - Gümrük vergilerini kısmen veya tamamen ödemediği eşyayı yurt dışına çıkarmak.
- **Cezai Yaptırım:**
 - Eşyaya ait gümrük vergilerinin tahsil edilmesinin yanı sıra, bu vergilerin iki katı tutarında idari para cezası verilir.

Gümrük Kanunu'nun 241. Maddesi

Vergi kaybına yol açmayan ancak gümrük mevzuatında öngörülen şekli yükümlülüklerin, sürelerin, bildirimlerin ve işlem usullerinin ihlal edildiği hallerde uygulanabilecek usulsüzlük cezalarını düzenlemektedir.

- Ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere, Gümrük Kanunu'na aykırı hareket edenlere söz konusu düzenlemelerde açıkça öngörülmüş olması kaydıyla altmış TL (2026 yılı için 1494 TL) usulsüzlük cezası uygulanır.

- Yukarıda belirtilen miktar, her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır, bu hesaplamada 1.000.000 TL'sına kadar olan tutarlar dikkate alınmaz.
- Aşağıdaki hususların varlığı halinde usulsüzlük cezası iki katı olarak uygulanır:
 - a) Gümrük idarelerince verilen kararlara dayanak oluşturan belge ve bilgilerin, ilgili kişiler tarafından yanlış olarak verilmesi,
 - b) Vergi kaybı doğurmamasına karşın, Gümrük Beyannamesi üzerinde alıcı ve satıcı olarak belirtilen kişilerin birbirleriyle ilişkisi bulunan kişiler arasında bir satış işlemi olması ve bu ilişkinin beyan edilmemesi,
 - c) Yabancı limanlardan gelen veya Türkiye Gümrük Bölgesinden yabancı limanlara giden gemilerin geliş ve gidişlerinde yönetmelikle belirlenecek süreler içerisinde donatan veya işleten veya acentası tarafından gümrük idaresine bilgi verilmemesi,
 - d) Özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari veya resmi belgenin süresi içinde verilmemesi,
 - e) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının Gümrük İdaresi tarafından verilen süreleri yirmidört saate kadar aşması,
 - f) Gümrük antrepolarının Gümrük Yönetmeliğinde belirtilen teknik donanımlarında noksanlık bulunması,
 - g) Gümrük antrepo rejimine tabi tutulan eşyanın, antrepolara konuldukları tarihte işleticiler tarafından kayıtlara geçirilmemesi,
 - h) Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben bir ay içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,
 - ı) Geçici olarak Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkarılan eşyanın verilen süreyi aştıktan sonra geri getirilmesi,
 - j) Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ihraç eşyasının yapılan beyan ve eki belgelere göre miktar veya cinsinde % 10'dan fazla farklılık çıkması,
 - k) Serbest bölgelerde çalışan veya buralara giren ve çıkan kişilerin Gümrük Kanunu ile konulmuş kurallara uymaması,
 - l) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın verilen sürenin bitimini takiben bir ay içerisinde yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,
 - m) Geçici ithalat rejimi kapsamında ithal edilen eşyanın gümrük idaresine bilgi verilmeden, ancak süresi içerisinde Türkiye Gümrük Bölgesinin dışına çıkarıldığının kabul edilebilir belgelerle kanıtlanması.
- Aşağıdaki hususların varlığı halinde usulsüzlük cezası dört katı olarak uygulanır:
 - a) Bir kişinin geçerli bir temsil yetkisi olmadığı halde başka bir kişi adına veya hesabına gümrük idarelerinde iş takip etmesi,
 - b) Karayolu taşıtlarının gümrük idaresinin izni olmadan yük veya yolcu alarak yoluna devam etmesi,
 - c) Gümrük İdaresinin belirlediği yerler dışında taşıtlardan eşya boşaltılması, özet beyan veya özet beyan olarak kullanılan ticari ve resmi belgelerde kayıtlı eşyanın cinsinin yanlış beyan

edilmesi veya kapların türleri ile üzerlerinde kayıtlı numara ve işaretlerin özet beyan kayıtlarına uygun olmaması,

d) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının Gümrük idaresi tarafından verilen süreleri kırksekiz saate kadar aşması,

e) Genel antrepo ve serbest bölgelere getirilen parlayıcı, patlayıcı veya bir arada bulundukları eşya için tehlikeli olan ya da korunmaları özel düzenek ve yapılara gerek gösteren eşyanın genel amaçlı eşya konulan yerlerde depolanması,

f) Gümrük antrepolarında bulunan eşyanın gümrük idarelerinin izni olmaksızın elleçlemelere tabi tutulması,

g) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın verilen sürenin bitimini takiben iki ayı aşmayan sürede yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

h) Dâhilde işleme rejimi ve gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben iki ayı aşmayan süre içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi, yeniden ihracı veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması,

- Aşağıdaki hususların varlığı halinde usulsüzlük cezası altı katı olarak uygulanır:

a) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının Gümrük idaresi tarafından verilen süreleri yetmişiki saate kadar aşması,

b) Geçici ithalat rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen taşıtlara verilen sürenin bitimini takiben üç ayı aşmayan sürede yeniden ihraç edilmesi veya gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması.

- Aşağıdaki hususların varlığı halinde usulsüzlük cezası sekiz katı olarak uygulanır:

a) Türkiye Gümrük Bölgesine giren gemilerin rota değiştirmesi, yolda durması, başka gemilerle temas etmesi, gümrük gözetimi yapılması için yol kesmemesi veya gümrük idaresi bulunmayan yerlere yanaşması ile yükü bulunmadığı durumlarda, yük almadığının veya yükünün başka bir limana çıkarıldığının veya avarya olduğunun kanıtlanamaması,

b) Taşıt araçlarının Gümrük İdaresi tarafından önceden belirlenmiş yollar dışında seyretmesi,

c) Türkiye Gümrük Bölgesinde karayoluyla transit eşya taşıyan taşıt araçlarının Gümrük idaresi tarafından verilen süreleri yetmişiki saatten daha fazla bir süre ile aşması.

d) Gümrük İdaresi tarafından yazılı olarak talep edilen bilgi ve belgeler ile Yükümlüler tarafından beş yıl süreyle saklanması gereken belgelerin gümrük kontrolü sırasında ibraz edilmemesi.

e) Geçici ithalat rejimi kapsamında kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtları Türkiye Gümrük Bölgesine getiren hak sahipleri tarafından gümrük idaresine bilgi verilmeden taşıtsız yurt dışına çıkılması.

- Türkiye ile diğer ülkeler arasında deniz ve havayolu ile yapılan eşya ve yolcu taşımalarında yararlanılan deniz ve havalimanlarını işleten kuruluşlar ile geçici depolama yeri işleticileri, gümrüklü sahalarda 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamı dışında bulunan gümrük iş ve işlemleri ile ilgili tahmil, tahliye, ardiye, saha içi taşıma ücretleri ve benzeri masrafların belirlenen azami bedellerine uymakla yükümlüdür. Bakanlık tarafından azami bedeller belirlenirken özelleştirme uygulamaları çerçevesinde yapılan sözleşmelerde

yer alan düzenlemeler dikkate alınır. Belirlenen azami bedellere uyulmaması halinde her bir işlem için beş bin Türk lirası usulsüzlük cezası uygulanır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI – MADDE 241/1

2 Haziran 2026 tarihli ve 33268 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 26/3/2026 tarihli, E.2025/269 ve K.2026/72 sayılı Kararı ile Gümrük Kanunu'nun 241. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ikincil düzenlemelerle getirilen hükümlere aykırılığın usulsüzlük cezasına dayanak oluşturmasına ilişkin düzenleme Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, hangi fiillerin idari yaptırıma tabi olduğunun kanun düzeyinde belirli ve öngörülebilir olması gerektiğini; yaptırıma bağlanacak fiillerin belirlenmesinin ikincil düzenlemelere bırakılmasının suçta ve cezada kanunilik ilkesiyle bağdaşmadığını değerlendirmiştir.

İTİRAZ

İtiraz, yükümlülerin kendilerine tebliğ edilen gümrük vergileri, cezalar ve idari kararların hukuka veya mevzuata aykırı olduğunu düşündükleri durumlarda başvurabilecekleri yasal bir haktır.

Genel İtiraz Usulü (Madde 242) – Süre ve Makam: Yükümlüler, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde bir üst makama, üst makam yoksa kararı veren aynı makama yazılı bir dilekçeyle itiraz edebilirler.

Karar Verme Süresi: İdare, yapılan itirazı 30 gün içinde karara bağlayıp yükümlüye tebliğ etmek zorundadır.

Hatalı Makama Başvuru: İtiraz dilekçesi süresi içinde ancak yanlış makama verilmişse, itiraz süresinde yapılmış sayılır ve idarece yetkili makama ulaştırılır.

Yargı Yolu: İtirazın reddedilmesi durumunda, işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine (mahkemeye) dava açılabilir.

İtiraz Aşamasında Eşyanın İthalat İşlemlerinin Tamamlanması (Gümrük Yönetmeliği Madde 587) Yükümlüler, itiraz süreci sonuçlanmadan eşyalarını çekmek isterlerse şu şartlarla buna izin verilebilir:

- 1) Kararın tebliğ edilmiş olması ve gümrüğe yazılı talepte bulunulması.
- 2) Vergi farkı ve para cezalarının teminata bağlanması.
- 3) Uyuşmazlığın yargıya intikal etmesi halinde bu durumun belgelenmesi.

Önemli İstisna: Eğer uyuşmazlık, yürürlükteki yasaklama ve kısıtlama hükümlerini ihlal eder mahiyetteyse, eşyanın teminatla ithalat işlemlerinin tamamlanmasına izin verilmez.

ZİMNİ RED

Zimni Red: Gümrük mevzuatında zimni red, idarenin kendisine yapılan bir itiraza kanuni süresi içinde cevap vermemesi durumunu ve bunun hukuki sonuçlarını ifade eder. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari makamların sükutu" başlıklı 10 uncu maddesi bu uygulamadaki dayanağı oluşturur. Bu kavram ve işleyişi şu şekilde açıklanabilir:

Karar Verme Süresi: Gümrük idaresine intikal eden itirazların, kural olarak 30 gün içinde karara bağlanması ve bu kararın ilgili kişiye tebliğ edilmesi zorunludur.

Sessiz Kalmanın Sonucu: Eğer bu 30 günlük süre içerisinde bir karar alınamazsa, Gümrük Kanunu'nun 6. maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır. Bu hüküm, idarenin belirlenen sürede cevap vermemesinin talebi reddettiği (zımnen reddettiği) anlamına gelir.

İtirazın reddedilmesi (veya zımnen reddedilmiş sayılması) durumunda yükümlülerin, işlemin yapıldığı yerdeki idari yargı mercilerine (mahkemeye) başvurma hakkı doğar. Özetle zimni red, idarenin 30 günlük yasal cevap verme süresini geçirmesiyle oluşan ve yükümlüye dava açma yolunu açan bir hukuki süreçtir.

UZLAŞMA

Uzlaşma: Gümrük mevzuatı çerçevesinde uzlaşma, gümrük idareleri tarafından düzenlenen ek tahakkuk ve ceza kararları için yükümlülerin sahip olduğu yasal bir haktır. Bu süreç, idarenin tahsilatı kolaylaştırmasını sağlarken, yükümlünün de maddi anlamda büyük sekteye uğramadan uyuşmazlığı çözmesine imkan tanır.

Uzlaşmanın Kapsamı: Uzlaşma, gümrük idaresince yapılan tespitler sonucunda veya beyan sahibinin idareden önce bildirdiği farklılıklara ilişkin tebliğ edilen gümrük vergileri ve idari para cezalarını kapsar.

Uzlaşmaya Konu Olan Alacaklar:

GÜMRÜK VERGİLERİ
• Gümrük Vergisi
• İlave Gümrük Vergisi
• Tek ve Maktu Vergi
• Dampinge Karşı Vergi
• Subvansiyona Karşı Telafi Edici Vergi
• Katma Değer Vergisi
• Özel Tüketim Vergisi
• Ek Mali Yükümlülük
• Toplu Konut Fonu
• Tütün Fonu
• Ek Fon
• Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu
• Çevre Katkı Payı
• Telafi Edici Vergi (İhracat)
• TRT Bandrol Ücreti (Ticari olmayan eşya için)

PARA CEZALARI	
Kanun Adı	Maddeleri
• 4458 sayılı Gümrük Kanunu	234,235,236,237,238,239,241
• 2976 sayılı Dış Ticaretin Düzenlenmesine Hakkında Kanun	4
• 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu	51
• 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu	16

Kapsam Dışı Durumlar:

- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki fiiller (adli para ve hapis cezaları)
- Alacağın tahsilat aşamasına geldiği (kesinleştiği) durumlar
- Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ilişkin kararlar (ancak buna bağlı vergi ve cezalar uzlaşmaya gidebilir)

kesinlikle uzlaşmaya konu edilemez.

Başvuru Süreci ve Şartları

Süre: Uzlaşma talebi, vergi veya cezanın tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde yapılmalıdır.

Yöntem: Başvurular öncelikle BİLGE şifresi kullanılarak kurumsal internet sayfası üzerinden dijital olarak yapılır; şifre yoksa yazılı form ile ilgili mercie başvurulabilir.

Kimler Başvurabilir: Yükümlünün kendisi, temsilcisi, özel vekâletname ile gümrük müşaviri, veli/vasi veya müştereken sorumlu olan kişiler başvuruda bulunabilir.

Uzlaşma Komisyonları ve Yetki Sınırları:

Tutarın büyüklüğüne göre iki farklı komisyon yetkilidir.

Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü Komisyonu: 7.000.000 TL'ye kadar (dahil) olan alacaklar.

Merkezi Uzlaşma Komisyonu: 7.000.000 TL'yi aşan alacaklar.

Toplanma Sınırı: Genel olarak alacak tutarı 10.000 TL'nin altındaysa komisyon toplanmaz (bazı istisnai durumlar hariç).

Uzlaşma Görüşmeleri ve Sonuçları: Uzlaşma talebinde bulunulduğunda, itiraz veya dava açma süresi durur. Görüşme sonucunda üç temel durum ortaya çıkabilir:

Uzlaşmanın Vaki Olması (Anlaşma Sağlanması): Tutanak kesinleşir; bu karar hakkında dava açılmaz, hiçbir mercie şikayette bulunulamaz ve geri verme/kaldırma talebi yapılamaz. Uzlaşılan tutar bir ay içerisinde ödenmelidir.

Önemli uyarı: Uzlaşılan cezalar için Kabahatler Kanunu'ndaki %25'lik peşin ödeme indirimi uygulanmaz.

Uzlaşmanın Vaki Olmaması: Yükümlünün komisyon teklifini reddetmesi durumudur.

Uzlaşmanın Temin Edilememesi: Yükümlünün davete katılmaması, tutanağı imzalamaması veya ihtirazi kayıtlı imzalamak istemesi durumudur.

Sürelerin Tekrar İşlemesi: Uzlaşma sağlanamazsa (vaki olmama veya temin edilememe), duran itiraz/dava süresi kaldığı yerden işlemeye başlar. Eğer sürenin bitimine 5 günden az kalmışsa, süre 5 güne tamamlanır.

Önemli Not: Komisyon çalışmaları ve görüşmeler gizlidir.

Tek Hak: Aynı alacak için yalnızca bir kez uzlaşma talebinde bulunulabilir, başarısız olunan bir uzlaşma sonrası tekrar başvuru yapılamaz.

Gecikme Faizi: Uzlaşılan tutar üzerinden, yükümlülüğün başladığı tarihten imza tarihine kadar gecikme faizi hesaplanır (sadece ek tahakkuk tutarı için).

Eşyanın Teslimi: Uzlaşma süreci devam ederken eşyanın çekilmek istenmesi durumunda, alacaklar teminata bağlanarak eşya teslim alınabilir.

UZLAŞMA – YYS / OKSB İLİŞKİSİ

Uzlaşma ile sonuçlanan cezai işlemler, YYS ve OKSB kriterleri kapsamında değerlendirilmediğinden YYS veya OKSB sahipleri açısından cezai işlemlerin uzlaşma ile sonuçlandırılması önem arz etmektedir.

Bu rehber, 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında uygulanan ceza hükümlerini sistematik bir bakış açısıyla ele alarak uygulayıcılara yol göstermeyi amaçlamaktadır. Gümrük işlemlerinde karşılaşılabilecek risklerin doğru anlaşılması, mali kayıpların önlenmesi ve mevzuata uyumun sağlanması açısından önem taşımaktadır. Özellikle kendini ihbar, itiraz ve uzlaşma gibi yasal hakların süresi içinde ve doğru şekilde kullanılması, yükümlüler açısından önemli avantajlar sağlayabilir. Mevzuatın doğru yorumlanması ve süreçlerin zamanında yönetilmesi, olası yaptırımların etkisinin azaltılmasına katkı sağlar. Güncel mevzuat değişikliklerinin düzenli olarak takip edilmesi gerektiği unutulmamalıdır.